

Täysistunto

Tiistai 8.6.2021 klo 13.59—16.01

10. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi rikoslain 25 luvun 9 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 226/2020 vp

Valiokunnan mietintö LaVM 10/2021 vp

Ensimmäinen käsittely

Puhemies Anu Vehviläinen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 10. asia. Käsittelyn pohjana on lakivaliokunnan mietintö LaVM 10/2021 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä. — Yleiskeskustelu, valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Meri.

Keskustelu

15.07 **Leena Meri ps** (esittelypuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Ehdotuksessa esitetään muutettavaksi rikoslain 25 luvun 9 §:ää, laittoman uhkauksen syyteoikeutta koskevaa säännöstä.

Aluksi totean, että syyteoikeus määrittää sen, kuka saa toimia rikosjutussa kantajana eli kenellä on oikeus nostaa syyte ja ajaa sitä tuomioistuimessa. Syyteoikeuden suhteen rikokset jaetaan virallisen syytteen alaisiin rikoksiin ja asianomistajarikoksiin. Laiton uhkaus on nykyisin lähtökohtaisesti asianomistajarikos. Laittomalla uhkauksella tarkoitetaan rikoslain mukaan sitä, että joku nostaa aseensa toista vastaan tai muulla tavoin uhkaa toista rikoksella sellaisissa olosuhteissa, että uhatulla on perusteltu syy omasta tai toisen puolesta pelätä henkilökohtaisen turvallisuuden tai omaisuuden olevan vakavassa vaarassa. Säännöksessä tarkoitettuja rikoksia, joilla voidaan laittomasti uhata, ovat muun muassa henkirikos, pahoinpitelyrikos, tuhotyö, varkaus ja vahingontekorikokset.

Esityksessä ehdotetaan laittoman uhkauksen muuttamista virallisen syytteen alaiseksi, jos teko on kohdistunut henkilöön hänen työtehtävänsä tai julkisen luottamustehtävänsä vuoksi. Tällä pyritään turvaamaan oikeutta suorittaa työtehtävä ja hoitaa julkista luottamustehtävää ilman väkivallalla tai muulla rikoksella uhkaamista. Muissa tilanteissa laiton uhkaus edelleen säilyy lähtökohtaisesti asianomistajarikoksena, lukuun ottamatta niitä tilanteita, joissa se nykyisinkin on virallisen syytteen alainen. Tällainen tilanne on silloin, kun tekoon on käytetty hengenvaarallista välinettä tai erittäin tärkeä yleinen etu vaatii syytteen nostamista. Esitys ei sisällä muutoksia laittoman uhkauksen rikostunnusmerkistöön, joten rangaistavuuden ala säilyy ennallaan.

Saamansa selvityksen perusteella lakivaliokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena, ja valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä muutettuna. Muutamia nostonja sen mukaan kuin aika riittää — muistaakseni tässä oli kymmenisen minuuttia, otan sen verran kuin siinä ajassa ehtii:

Virallisen syytteen alan laajentamisesta sen verran, että laitonta uhkausta ja syyteoikeusjärjestelyjä koskevat säännökset sekä niiden perusratkaisut on säädetty jo 90-luvulla.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 72/2021 vp

Toimintaympäristössä on tapahtunut muutoksia, ja näitä on ollut tarpeen arvioida uudestaan. Valiokunnan saamasta selvityksestä ilmenee, että erilaisissa kasvokkain tapahtuvissa asiakas- ja potilaskohtauksissa on enenevässä määrin uhattu työntekijää väkivallalla tai rikoksilla. Myös viranomaisia, kuten poliisia ja oikeushallinnon virkamiehiä, uhkaillaan aikaisempaa enemmän. Uhkailulla voidaan pyrkiä herättämään pelkoa tai jopa estämään työ- tai virkatoimen suorittaminen. Valiokunta kannattaa esityksen tavoitetta ja katsoo, että tällaisissa tapauksissa rikosvastuun toteuttamiseen ja tehostamiseen liittyy painava julkinen intressi. Pelko uhkailusta ja sen jatkumisesta voi vaikuttaa työtehtävää tai julkista luottamustehtävää hoitavan henkilön halukkuuteen saattaa laitton uhkaus rikosprosessiin. Se, että asiaa vie eteenpäin virallinen syyttäjä, helpottaa asianomistajan asemaa ja vähentää asian henkilöitymistä uhriin. Syyteoikeutta koskeva muutos on lainsäätäjältä vahva signaali siitä, että laitton uhkaus, joka kohdistetaan henkilöön hänen työtehtävänsä tai julkisen luottamustehtävänsä vuoksi, ei ole hyväksyttävä eikä se ole pelkästään osapuolten yksityisiä. Tältä odotetaan myös toivottavia vaikutuksia siten, että se ennaltaehkäisisi laittomia uhkauksia.

Valiokunta korostaa, että ehdotettu muutos ei olisi ristiriidassa sananvapauden kanssa eikä kavenna sananvapautta, koska rikoslaissa rangaistavaksi säädettyssä laittomassa uhkauksessa on kyse rikoksella tai muuten väkivallalla uhkaamisesta eikä tällainen ilmaisu nauti sananvapauden suojaa. Laittoman uhkauksen esittäminen ei siten ole missään tilanteessa hyväksyttävää. Rikoksen tunnusmerkistö ei täyty, jos arvostelee kriittisesti henkilöä, ja se on edelleenkin hyväksyttävää tai sallittua.

Työtehtävän osalta valiokunta on käynyt mietinnössä läpi sitä, mitä ”työtehtävä” tässä uudessa momentissa tarkoittaisi. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti, jonka ensimmäisen virkkeen mukaan syyttäjä saa nostaa syytteen laittomasta uhkauksesta, jos teko on kohdistunut henkilöön hänen työtehtävänsä vuoksi. Valiokunta on tuonut esille erilaisia tilanteita mietinnössään. Lisäksi perusteluista ilmenee, että ”työtehtävä” on ymmärrettävä laajasti, kattaen esimerkiksi taiteelliseksi ja tieteelliseksi katsottavan toiminnan. Lakivaliokunta on tosiaan tuonut esimerkkejä mietinnössä, ja niihin voi perehtyä, ja niitä voivat viranomaiset käyttää esityön mukaisesti laintulkintatapauksissa. Ja valiokunta toteaa, että tietysti voi tulla rajatapauksia, joissa ehdotettu säännös tai ”työtehtävän” käsite tulevat tulkittavaksi, ja tällöin harkinta jää viime kädessä oikeuskäytännön ratkaistavaksi — mikä ei tietenkään ole poikkeuksellista, sillä muihinkin syyteoikeussäännöksiin sisältyy vastaavanlaista harkintaa.

Alun perin hallituksen esityksessä esitettiin 2 momenttiin työtehtävien lisäksi sellaista, että rikosentekijä kuuluu työpaikan henkilöstöön, ja valiokunta kuuli tästä asiantuntijoita ja sai myös ministeriöltä lisäselvitystä, ja selvityksen mukaan rajauksen taustalla on se, että pääosa laittomista uhkauksista koskee työpaikan ulkopuoliselta taholta tulleita uhkauksia ja työpaikan henkilöstön sisäiset laittomat uhkaukset ovat yleensä yksittäistapauksia. No, näiden perustelujen ja pykälän ristiriitaisen sanamuodon vuoksi lakivaliokunta ehdottaa tässä mietinnössään oikeusministeriöltä saamansa lisäselvityksen mukaista ratkaisua, että nyt käsiteltävänä olevan momentin ensimmäinen virke tarkistetaan koskemaan sellaista laitonta uhkausta, jossa rikosentekijä ei ole saman työnantajan palveluksessa, eli muutetaan tuo kuulumaan ”ei ole saman työnantajan palveluksessa”. Tarkoituksena on siis muuttaa momentin sanamuoto vastaamaan esityksen perusteluja. On tietysti tärkeää, että sanamuoto erityisesti rikosoikeudessa vastaa sääntelyn tarkoitusta. Syvempiä perusteluja löytyy tästä aika pitkästäkin mietinnöstä, siellä voi halutessaan tutustua.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 72/2021 vp

Ehdotettu rikoslain muutos laajentaa virallisen syytteen alan myös laittomaan uhkaukseen, joka kohdistuu henkilöön hänen julkisen luottamustehtävänsä vuoksi, ja tältä osin sääntely on täysin uutta. Ehdotettuun säännökseen ei kuitenkaan tältä osin liity vastaavantilaisia tulkintakysymyksiä työtehtävästä, kuten tuossa aiemmin esitettiin. Tällaisia julkista luottamustehtävää hoitavia ovat muun muassa kunnanvaltuutetut, kansanedustajat ja valtioneuvoston jäsenet. Siitä, että julkista luottamustehtävää hoitavaan kohdistetaan laitton uhkaus ja että se muuttuu virallisen syytteen alaiseksi, ei seuraa itsestään, että esimerkiksi kunnalle tai sen asianomaiselle toimielimelle syntyisi velvollisuus tehdä rikosilmoitus. Kunnan toimielimellä ei siten saadun selvityksen mukaan ole oikeudellista velvollisuutta ottaa omasta aloitteestaan tai ulkopuolisenkaan aloitteesta käsiteltäväkseen tällaista rikosilmoitusta. Ehdotetun sääntelyn uutuus ja periaatteellinen merkitys sekä edellä mainitut käytännön soveltamiseen liittyvät seikat huomioon ottaen valiokunta pitää aiheellisena, että julkista luottamustehtävää koskevin osin sääntelyn toimivuutta ja vaikutuksia jatkossa seurataan.

Valiokunnan kuulemisessa tuli myös esille muita lainsäädäntötarpeita, ja valiokunta on todennut pitävänsä tärkeänä, että ehdotetun syyteoikeusmuutoksen toimivuutta ja riittävyyttä jatkossa seurataan ja sen perusteella arvioidaan, onko laitton uhkaus perusteltua ja tarkoituksenmukaista muuttaa yleisesti tai mahdollisesti esitettyä laajemmin virallisen syytteen alaiseksi ottaen huomioon, että esityksen valiokuntakuulemisessa on katsottu, että myös läheissuhteessa tapahtuvan laittoman uhkauksen tulisi olla virallisen syytteen alainen.

Hallituksen esitystä ja saamaansa selvitystä kokonaisuutena arvioituaan lakivaliokunta katsoo, että nyt ehdotettu laittoman uhkauksen syyteoikeuden muutos on oikean suuntaan ja parantaa osaltaan nykytilaa. Ottaen kuitenkin huomioon maalittamisen yleistymisen ja vahingollisuuden sen kohteeksi joutuneen henkilön ja yhteiskunnan kannalta valiokunta pitää tarpeellisena, että viipymättä selvitetään ja arvioidaan nykyisten rikosoikeudellisten säännösten ja keinojen riittävyyttä ja kattavuutta ilmiön tehokkaaksi torjumiseksi ja maalittamisen uhrin aseman parantamiseksi. Valiokunta ehdottaa tästä syystä lausumaa.

Lakivaliokunnan päätösehdotus on, että eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen. Tältä osin mietintö on yksimielinen.

Lisäksi valiokunta ehdottaa, että eduskunta hyväksyy mietinnön mukaisen lausuman. Tältä osin mietintö ei ole yksimielinen, ja se sisältää perussuomalaisten ja kristillisdemokraattien vastalauseen.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Rantanen, Mari.

15.18 Mari Rantanen ps: Arvoisa puhemies! Hallituksen esityksessä on todella kyse laittoman uhkauksen syyteoikeuden muuttamisesta siten, että teko olisi virallisen syytteen alainen, jos laitton uhkaus kohdistuisi henkilöön hänen työtehtävänsä vuoksi eikä rikoksen tekijä kuuluisi työpaikan henkilöstöön. Syyttäjällä olisi mahdollisuus nostaa syyte laittomasta uhkauksesta myös, jos teko on kohdistunut henkilöön hänen julkisen luottamustehtävänsä vuoksi.

Tämä on luonnollinen jatkumo lainsäädännöllisessä kehityksessä, joka on tapahtunut jo esimerkiksi lievän pahoinpitelyn kohdalla vuonna 2010. Lievä pahoinpitely muuttui virallisen syytteen alaiseksi rikokseksi, kun teko kohdistuu henkilöön hänen työtehtäviensä vuoksi eikä rikosentekijä kuulu työpaikan henkilöstöön. Viranomais toimintaa ja julkisia

Pöytäkirjan asiakohta PTK 72/2021 vp

luottamustehtäviä on suojeltava aivan erityisesti, sillä rikokset kohdistuessaan viranomaisiin tai luottamustehtäviä hoitaviin henkilöihin ovat rikoksia laajemminkin yhteiskuntaa vastaan. Nykypäivän yhteiskunta on muuttunut siten, että esimerkiksi poliisi kohtaa työsään yhä enemmän paitsi fyysistä myös verbaalista aggressiota. Viranomaistoiminnan ohella lisääntynyt vaara liittyy muuhunkin yhteiskunnan toimintaan, esimerkiksi ensihoitotyöhön, jossa sanallisen ja ruumiillisen väkivallan uhka on entistä enemmän korostunut viime vuosina.

Keskustelua ja valiokunnan mietintöä kuitenkin hämärtää epämääräinen ”maalittamisen” käsite, joka tulisi erottaa selkeästi laittomasta toiminnasta. Julkisessa keskustelussa ”maalittamisesta” on muodostunut jopa synonyymi yksittäisen virkamiehen tai viranomaisen arvostelulle. Hallituksen esityksessä yhtäläisyysmerkit vedetäänkin maalittamisen ja vihapuheen välille. ”Vihapuhehan” on toinen termi, jolla ei ole juridista sisältöä tai tarkkaan rajattua määritelmää. Demokraattisessa yhteiskunnassa on aivan keskeistä, että poliitikoiden toiminta, kuten viranomaistoimintakin, on alistettu kansan arvostelulle. Päinvastainen johtaisi ainoastaan mielivaltaan, ja sananvapaus on perusoikeus, jonka kaventamiseen ei tule kevyesti suhtautua. Tätä ei toki nyt esitettyään muutettavaksi, eikä laittoman uhkauksen tunnusmerkistöä jatkossakaan täytyä työ- tai julkista luottamustehtävää hoitavan toiminnan kovasanainenkaan arviointi.

Kun lainsäädäntöä luodaan, tarkkarajaisuus on aivan keskeistä. Jokaisen kansalaisen, joka lukee rikoslakia, tulee ymmärtää, minkälainen käyttäytyminen rikkoo lakia. Tämä lakien tarkkarajaisuus on ongelma, jonka kohdalla olemme jo törmäyskurssilla perusoikeuksien toteutumisen suhteen. Hyvänä tai oikeammin huonona esimerkkinä toimii valtakunnansyyttäjän toiminta kollega Päivi Räsästä kohtaan. Rikoslain kiihottaminen kansanryhmää kohtaan on niin laeva ja tulkinnanvarainen, että valtakunnansyyttäjän uuden tulkinnan mukaisesti se rajoittaa aiemmin sallittua uskonnonvapauden ilmaisua.

Arvoisa puhemies! Lakivaliokunnan, perussuomalaisten ja kristillisdemokraattien mietintöön jättämässä vastalauseessa esitetään sitä, että lakimuutosta tarkennetaan siten, että syyteoikeussäännöksen muutos ei vaikuta syyte- tai tuomitsemiskynnykseen. Vastalauseen jättäneet edustajat pyytävät myös seuraamaan, ettei muutoksesta seuraa väärinkäytöksiä, tai jos niitä havaitaan, on jatkossa syytä harkita sääntelyn muuttamista.

Jatkossa maalittamista koskevalla lainsäädännöllä on riski muodostua samanlaiseksi epämääräiseksi ja tulkinnanvaraiseksi kokonaisuudeksi kuin kiihottaminen kansanryhmää vastaan nyt on. Maalittamistermin politisoitunut luonne on mahdollista huomata jo nykyisellään sosiaalisen median keskusteluissa. Normaalia kritiikkiä leimataan maalittamiseksi sen sijaan, että argumentoitaisiin itse kritiikkiä vastaan. Keskustelukulttuurin kannalta tilanne ei ole menossa ainakaan terveemmäksi ”maalittamisen” ja ”vihapuheen” kaltaisten uuskielisten termien käytön myötä.

Lainsäädäntö on väärä keino keskustelukulttuurin muuttamiseksi. Oikeustieteessä on ultima ratio -periaate, jonka mukaan kriminalisointi on perusoikeuksiin puuttuvan luonteensa vuoksi keino, jota tulisi käyttää vasta viimeisenä mahdollisena vaihtoehtona. Ennen sitä täytyisi harkita seuraamuksia, jotka eivät ole rikosoikeudellisia. Sananvapaus on länsimaisen demokratian kulmakiviä, johon kajoamista on erityisen tarkkaan harkittava. Meillä on jo useita rikoslain rangaistussäännöksiä, joilla laitton puhe on mahdollista asettaa tuomittavaksi. Laittoman uhkauksen lisäksi rikoslaki tuntee myös virkamieheen kohdistuvat rikokset, kunnianloukkauksen, yksityiselämää loukkaavan tiedon levittämisen, vainoamisen, julkisen kehottamisen rikokseen, ilkivallan ja viestintärauhan rikkomisen. Mitä siis muut

Pöytäkirjan asiakohta PTK 72/2021 vp

puolueet haluavat lisätä rikoslakiin? Mitä ollaan kriminalisoimassa? Valiokunnan lausumaehdotuksessa jopa pyydetään ryhtymään kiireellä maalittamisen kriminalisointiin ja maalittamisen uhrin tukemiseen. Millaisista teoista on kysymys, jos niitä eivät kata edellä mainitut rikosnimikkeet?

Laajemmalle kriminalisoinnille on vaikea keksiä perusteluita, ja puute näyttäytyykin olevan pikemminkin olemassa olevan lainsäädännön soveltamisessa. Ja näyttää siltä, että poliittinen halu on lähinnä poistaa kaikenlainen kritiikki, jota tämän päivän vihervasemisto kohtaa. Kehitys on erittäin vaarallinen ja valitettava, mutta ehkä sillä pyritäänkin siihen, että esimerkiksi perussuomalaisten vaalimainokset voidaan katsoa rikoslain alaisiksi tai joidenkin toimittajien toiminta voidaan saada lopetettua. Eipähän häiritse toimittaja Liskikään enää valtioneuvoston kansliaa ja pääministeriä, jos toiminta jatkossa katsotaan maalittamiseksi. Tämän maalittamisen osalta perussuomalaiset ja kristillisdemokraatit jättivät valiokunnassa eriävän mielipiteen ja esittivät lausuman poistoa. Nimittäin, arvoisa puhemies, tie helvettiin on kivetty hyvillä aikomuksilla, ja nyt jos koskaan olemme sen edessä. — Kiitos.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Keto-Huovinen.

15.25 Pihla Keto-Huovinen kok: Arvoisa puhemies! Lakivaliokunta esittää mietinnössään, että eduskunta hyväksyisi laittoman uhkauksen syyteoikeuden muuttamista koskevan hallituksen esityksen muutettuna siten, että laitton uhkaus olisi virallisen syytteen alainen, jos se kohdistuu henkilöön työtehtävien vuoksi, ja lisäksi edellytettäisiin sitä, ettei rikoksen tekijä kuulu työpaikan henkilöstöön. Rajauksen taustalla on se, että pääosa laittomista uhkauksista koskee työpaikan ulkopuolisen tahon tekemiä uhkauksia.

Valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Meri esitteli täällä valiokunnan mietinnön äsken jo tarkemmin, mutta se asia, minkä haluan tässä yhteydessä nostaa esille, on se, että valiokunnan kuulemista asiantuntijoista suurin osa piti laittoman uhkauksen syyteoikeuden muuttamista virallisen syytteen alaiseksi oikeansuuntaisena toimenpiteenä mutta yksin riittämättömänä keinona maalittamisen torjunnan kannalta. Valiokunnan enemmistö pitikin asiantuntijoita kuultuaan tarpeellisena myös sitä, että viipymättä selvitetään ja arvioidaan nykyisten rikosoikeudellisten säännösten ja keinojen riittävyyttä ja kattavuutta maalittamisilmiön tehokkaaksi torjumiseksi ja uhrin aseman parantamiseksi.

Arvoisa puhemies! Vaikka tämä esitys on askel oikeaan suuntaan, kuten totesin, niin se kattaa vain kapean alueen tälläkin hetkellä työtehtävien takia koetusta häirinnästä ja mahdollisista ongelmista työrauhalle. Työtehtävät tulee voida suorittaa, virkavelvollisuudet täyttää ja yhteisiä asioita hoitaa ilman pelkoa rikoksella uhkaamisesta, häirinnästä tai painostamisesta. Tällaisella toiminnalla on haitallisia vaikutuksia uhrin henkilökohtaiseen elämään sekä myös laajemmin yhteiskuntaan, työyhteisöön ja oikeusvaltion toimintaan. Häirintä, uhkailu ja painostaminen johtavat paitsi yhteiskunnan toimintojen heikkenemiseen, henkilöstön kuormittumiseen ja henkilöstöresurssien vähenemiseen ja uupumiseen myös kansalaisten oikeusturvan vaarantumiseen.

Viranomaisiin on heidän virkatoimiensa johdosta kohdistettu muun muassa väkivallalla uhkailua, mustamaalausta ja häirintää lisääntyvässä määrin, ja nykykehityksellä tämä ilmiö on tuskin lievenemässä. Kyse on ilmiöstä, jota ei pelkällä laittoman uhkauksen syyteoikeuden muutoksella pystytä poistamaan. Mielestäni olisi syytä muuttaa myös muun muassa yksityiselämää loukkaavan tiedon levittäminen, kunnianloukkaus ja viestintärau-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 72/2021 vp

han rikkomisen yleisen syytteen alaisiksi rikoksiksi silloin, kun rikos kohdistuu henkilöön hänen työtehtävänsä tai julkisen luottamustoimen takia. Myös maalittamisen täsmällisempi määrittely omana tunnusmerkistönään olisi mielestäni tarpeellista.

Toiminta näissä maalittamistilanteissa kohdistuu yksilöön, mutta niihin liittyy usein myös painava julkinen intressi. Esimerkiksi tuomareiden maalittamisessa on kyse samalla myös tuomioistuimen arvovallan vaarantamisesta, mikä vaarantaa luottamusta tuomioistuimiin. Toimittajiin kohdistuvalla maalittamisella loukataan sananvapautta, joka on demokraattisen yhteiskunnan perusedellytys. Poliittisen päättäjän maalittamisella vaarannetaan yhteiskunnallinen päätöksenteko.

Yleinen intressi, mikä liittyy maalittamisen torjuntaan, uhkaa jäädä vaille riittävää huomiota, jos tekojen saattaminen rikosprosessiin liian suurelta osin jää riippumaan yksittäisen henkilön motivaatiosta tai uskalluksesta tehdä rikosilmoitus tai syytepyyntö.

Arvoisa puhemies! Mikäli yksittäistä viranomaista uhkaillaan, maalitetaan tai pyritään epäasiallisesti vaikuttamaan hänen toimintaansa tai päätöksentekoon, on mielestäni täysin perusteltua, että syyttäjä saisi nostaa syytteen ilman erillistä asianomistajan rangaistusvaatimusta. Kyse on kaikkia meitä koskevasta yksilöä suuremmasta asiasta. Kun pyritään vaikuttamaan epäasiallisesti demokraattisen yhteiskunnan keskeisiin perustoimintoihin, tulee yhteiskunnan puuttua asiaan. On meidän kaikkien etu, että viranomaisorganisaation luotettavuutta, puolueettomuutta ja toimintakykyä puolustetaan.

Tästä teemasta puhuttaessa nostetaan usein esiin myös sananvapaus. Se on yksi keskeisimmistä perus- ja ihmisoikeuksista. Tämä on selvä asia, mutta sananvapauteen ei ole rajaton. On turha luoda mielikuvaa, että tämän kaltaisilla esityksillä haluttaisiin rajoittaa tarpeettomasti sananvapautta. Sananvapaus on yksi keskeisimmistä perus- ja ihmisoikeuksista, ja sen rajoittamiseen liittyy aina punninta eri oikeuksien välillä. Esimerkiksi perustuslain 10 §:n mukaan jokaisen yksityiselämä, kunnia ja kotirauha on turvattu, eikä sananvapautta voida käyttää kohtuuttomasti näiden oikeuksien tallomiseen. Ihmisillä on silti nyt ja jatkossakin aina oikeus antaa kovaa palautetta, mutta kun arvostelu siirtyy virkatöistä tai päätöksistä henkilöön itseensä tai hänen perheeseensä, kyse ei ole enää arvostelusta vaan maalittamisesta. Väkivallalla uhkailu tai yksityiselämää koskevan tiedon levittäminen ei ole hyväksyttävää, ei missään tapauksessa. Vaikka sananvapautta pitää kunnioittaa, sen varjolla ei pidä unohtaa muita perusoikeuksia.

On myös tärkeää huomioida, että maalittaminen, häirintä ja uhkailu kaventavat tosiasiallisesti sananvapautta, kansalaisten mahdollisuuksia ja kiinnostusta osallistua julkiseen keskusteluun. Se ajaa ihmisiä pois politiikan ja yhteiskunnallisten luottamustehtävien parista, vaikeuttaa kansalaisten osallistumista ja rapauttaa demokratiaa. Varmasti monelle meistä on tullut tutuksi ilmiö, että potentiaalisten kuntavaaliehdokkaiden varsin yleinen ehdokkuudesta kieltäytymisen syy on politiikan myrkyllinen keskustelukulttuuri ja luottamustoimen mukanaan tuoma kasvanut riski häirintään, maalittamiseen tai muuhun epäasialliseen vaikuttamiseen.

Arvoisa puhemies! On myönnettävä toki, että maalittamisen kriminalisoinnissa kyse on hankalasta kokonaisuudesta, jossa rajanvedoissa ja määritelmässä voi vastaan tulla haasteita, mutta vaikeita päätöksiä varten meidän on tänne valittu. Kyse on tärkeistä demokratian kulmakivistä, joiden puolustaminen on olennainen osa meidän tehtäväämme. Meidän on varmistettava, että viranomaiset, työntekijät ja julkisissa luottamustehtävissä toimivat henkilöt saavat tehdä työtään ilman uhkailuja, maalittamista tai muuta järjestelmällistä häirintää. — Kiitos.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 72/2021 vp

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Hyrkkö.

15.31 Saara Hyrkkö vihr: Arvoisa puhemies! Jokainen meistä yhteiskunnallisen keskustelun ammattilaisista tietää, että keskustelukulttuuri Suomessakin on koventunut. Sen tietää myös moni tuomari, syyttäjä, poliisi, toimittaja ja tutkija, joka joutuu omassa työssään kohtaamaan uhkailua ja häirintää. Erityisesti tämä keskustelukulttuurin raaistuminen näkyy sosiaalisessa mediassa, mutta sama ilmiö on läsnä myös sähköpostilaatikoissa, puheiluissa ja ihmisten välisissä kohtaamisissa. Kun uhkailun ja häirinnän tavoitteena on haitata tai estää henkilön osallistumista yhteiskunnalliseen keskusteluun, heikentää tiettyä näkemystä edustavien henkilöiden toimintaa tai vaikuttaa esimerkiksi virkahenkilön työssään tekemiin ratkaisuihin, on syytä huolestua myös uhkailun laajemmista yhteiskunnallisista vaikutuksista, ja siitä tässä lakimuutoksessa on kyse.

Laiton uhkaus tuodaan yleisen syytteen alaiseksi, kun teko kohdistuu henkilöön työtehtävän tai julkisen luottamustehtävän takia. Jokaisen on voitava tehdä työtään ja hoitaa luottamustehtäviään ilman pelkoa. Tämä uudistus suojelee erityisesti niitä työntekijöitä, joilla ei ole voimavaroja tai uskallusta viedä kokemaansa uhkailua itse eteenpäin. Työtehtävä ei ole sidottu työ- tai virkasuhteen olemassaoloon, vaan myös esimerkiksi freelancetyö ja toimeksiannosta tehty työ kuuluvat säännöksen soveltamisalaan. Kun henkilö joutuu laitton uhkauksen kohteeksi työtehtävänsä tai yhteisten asioiden hoitamisen takia, rikosvastuun toteutumiseen liittyy painava julkinen intressi. Pelko uhkailusta tai sen jatkumisesta voi vaikuttaa uhrin halukkuuteen saattaa laitton uhkaus rikosprosessiin. Se, että asiaa vie eteenpäin virallinen syyttäjä, helpottaa asianomistajan asemaa ja vähentää asian henkilöitymistä uhriin. Syyteoikeutta koskeva muutos on myös lainsäätäjältä vahva signaali siitä, että laitton uhkaus, joka kohdistetaan henkilöön hänen työtehtävänsä tai julkisen luottamustehtävänsä vuoksi, ei ole hyväksyttävä eikä se ole osapuolten yksityisasiasia. Näin muutos voi myös ennaltaehkäistä laittomia uhkauksia.

Arvoisa puhemies! Kaikki laittomat uhkaukset eivät tämän muutoksen myötä tule yleisen syytteen alaisiksi. Perusteena tähän on esitetty laittomien uhkausten suuri määrä. Laajentaminen edellyttäisi merkittäviä lisäresursseja, ja tämä on ymmärrettävää, kun tiedämme tuomioistuinten ja syyttäjälaitoksen nykyiselläänkin niukat voimavarat.

Haluan silti nostaa esiin lähisuhdeväkivaltaan liittyvät tapaukset. Kuten tiedämme, lähisuhdeväkivalta on Suomessa laaja ja yleinen ongelma: joka kolmas nainen joutuu kokemaan väkivaltaa oman läheisensä tekemänä. Asiantuntijakuulemisissa tuotiin esiin, että myös lähisuhteissa tapahtuvan laitton uhkauksen tulisi olla virallisen syytteen alainen. Tulevina vuosina onkin syytä arvioida nyt laajennetun syyteoikeuden riittävyttä ja harkita, olisiko perusteltua tuoda laitton uhkaus nyt esitettyä laajemminkin yleisen syytteen alaiseksi. Kaikki vaikuttavat keinot puuttua lähisuhdeväkivaltaan on syytä ottaa käyttöön.

Arvoisa puhemies! Tämä lakimuutos toteuttaa osaltaan tavoitetta puuttua nykyistä vahvemmin järjestelmälliseen häirintään, uhkailuun ja maalittamiseen, joka uhkaa sananvapautta, viranomaistoimintaa, tutkimusta ja tiedonvälitystä. Yksin tämä lakimuutos ei kuitenkaan vielä riitä. Lakivaliokunnassa kiinnitimme huomiota maalittamisen yleistymiseen ja vahingollisuuteen sen kohteeksi joutuneen henkilön ja myös koko yhteiskunnan kannalta. Siksi pidimme tarpeellisena, että nykyisten rikosoikeudellisten säännösten ja keinojen riittävyttä ja kattavuutta arvioidaan viipymättä, jotta maalittamista voidaan torjua tehokkaasti ja maalittamisen uhrin asemaa voidaan parantaa, ja tästä esitämme lausumaa eduskunnan hyväksyttäväksi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 72/2021 vp

Arvoisa puhemies! Maalittamisessa on kyse järjestelmällisestä joukkoistetusta uhkailusta tai vainoamisesta. Tämän ilmiön tarkkarajainen määrittely lainsäädännössä ei ole aivan yksinkertaista, mutta ei myöskään mahdotonta. Mahdottomalta tuntuu sen sijaan ajatus, että siihen ei puututtaisi millään tavalla. Meillä on käsissämme uudenlainen ilmiö, jolle sosiaalisen median kanavat tarjoavat vielä ennennäkemättömän kasvualustan. Valiokunnan asiantuntijalausunnat paljastavat, miten laajasta ja eri ammattiryhmiä koskettavasta asiasta on kyse. Niin Opettajien Ammattijärjestö, Tieteentekijät, Poliisijärjestöjen Liitto, Kuntaliitto kuin monet muutkin kuvaavat lausunnoissaan, miten heidän edustamansa ammattiryhmät kohtaavat enenevässä määrin epäasiallista häirintää ja uhkailua.

Ilmiö on myös jossain määrin sukupuolittunut. Viha vallassa -tutkimuksen mukaan jopa 42 prosenttia naispuolisista kuntapäätäjistä on kokenut vihapuhetta. Naisiin kohdistuva uhkailu eroaa muusta uhkailusta erityisesti siinä, että se loukkaa usein kehollista koskemattomuutta, ja sen uhkailun tavoite on yksiselitteinen: naisten hiljentäminen ja yhteiskunnallisen osallistumisen haittaaminen. Itse ajattelen, että meidän on tehtävä kaikkemme sen eteen, että yksikään ihminen ei joudu pelkäämään oman mielipiteensä, asemansa, työtätävänsä tai muiden henkilökohtaisten ominaisuuksiensa vuoksi.

Arvoisa puhemies! Vapaassa yhteiskunnassa vallitsee sanomisen vapaus, ei vaientamisen kulttuuri. Sananvapaus takaa sen, että valtaapitäviä voi kritisoida ilman huolta ja monipuolinen kansalaiskeskustelu voi kukoistaa. Sananvapautta ei voi kuitenkaan rajoituksetta käyttää toisten vaientamiseen tai ulossulkemiseen. Vihapuhe ja maalittaminen ovat omiaan rajoittamaan niiden kohteeksi joutuvien ihmisten sananvapautta, ja sitä en voi hyväksyä. Voimakkaitakin mielipiteitä ja huumoria on mahdollista esittää sortumatta rikokseen tai kyseenalaistamatta toisen ihmisyyttä. Vapaus ja demokratia eivät ole itsestäänselvyksiä, eivätkä vakiintuneetkaan demokratiat ole yksiselitteisesti turvassa. Informaatiovaikutaminen, valeuutiset — ne pyrkivät horjuttamaan luottamusta demokraattiseen yhteiskuntaan ja vakiintuneisiin instituutioihin. Muun muassa eriarvoisuus, syvällä rakenteissa oleva rasismi ja säätelemätön moderni viestintäteknologia luovat kasvualustoja pelon ja vihan lietsomiselle, järjestäytyneille taantumuksellisille voimille ja ääriliikkeiden populistisille. Suomi ei ole näistä kansainvälisistä suuntauksista täysin irrallaan, ja siksi meidän on tehtävä kaikkemme näiden ilmiöiden torjumiseksi.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Meri.

15.38 Leena Meri ps: Kiitos, arvoisa puhemies! Äsken tuossa esittelin valiokunnan puheenjohtajana vähän tätä mietintöä, mutta nyt perustelen sitä, minkä takia en voinut olla mukana tuossa valiokunnan lausumassa — että se ei mennyt yksimielisesti, vaan olin mukana tässä perussuomalaisten vastalauseessa.

Jopa valiokunta itse myöntää sen, niin kuin hallituksen esityksessäkin todetaan, että maalittamista ei ole rikoslaissa tai muuallakaan nykyisin määritelty. Siitä huolimatta esimerkiksi valiokunnan lausumaehdotuksessa puhutaan, että arvioidaan lainsäädännön muutostarpeet maalittamiseen puuttumisen tehostamiseksi. Pidän oikeastaan aika huolestuttavana sitä, että lakivaliokunnan mietinnössä käytetään termejä, joita ei vielä aidosti ole pystytty edes määrittelemään.

Nyt haluan vielä korostaa sitä, että kaikki me olimme yksimielisiä tästä, että laittoman uhkauksen osalta syyteoikeus muuttuu. Elikkä on erittäin hyvä, että puututaan sellaisiin tapauksiin, joissa vakavasti uhataan väkivallalla niin, että toisella on perusteltu aihe omasta

Pöytäkirjan asiakohta PTK 72/2021 vp

tai perheensä puolesta pelätä. Kun on kyse tappouhkauksista ja tämäntyyppisistä, se on erittäin hyvä asia. Meillä on kuitenkin aika laaja keinovalikoima rikoslaissa, ja en ainaakaan huomannut tuosta ministeriön lausunnosta, että kansainvälisestäikään pelkkää maalitytamista olisi kriminalisoitu. Nyt vielä huolestuin ehkä enemmänkin, kun kuuntelin tässä näitä muutamia puheenvuoroja ja puhuttiin tällaisesta myrkyllisestä keskustelukulttuurista tai yhteiskunnallisesta keskustelusta, ja sieltä nyt pilkahti se, mitä minä oikeastaan tässä pelkään: että halutaan puuttua poliittiseen keskusteluun.

Jostain asiastahan joku voi ajatella, että ”Onpas tuo typerää käytöstä” tai ”Mitä hän nyt huutaa tai koko ajan lähettää tuota postia ja jankuttaa”, mutta ehkä tämä ihminen ei ymmärrä tai sitten hän on kiukkuinen ja purkaa sitä kiukkuja. Joskus se on ihan ymmärrettävää. Olen itsekin ollut viranomaisissa ja tuomioistuimissa, ja kun henkilö on niin sanotusti sen hallintovallan kohteena, niin hänellä voi olla pelko, väärinymmärryksen tai jopa oikeusmurhan pelko. Ja niin kuin täällä puhutaan joukkoistamisesta, niin hän voi lähettää kymmeniä posteja, mutta en minä ole sitä kokenut enkä usko, että moni sitä kokee minäkään tyyppisenä rikoksena. Kun rikosoikeus on tarkoitettu viimeiseksi keinoksi, niin minä nyt pelkään pahoin, että tässä ollaan nyt menossa semmoisille reiteille, jotka eivät todellakaan ole millään tavoin toivottavia.

Lakivaliokunta on aikaisemminkin tuonut esille, että esimerkiksi kunnianloukkaus on niin henkilökohtainen ja niin subjektiivinen asia, että sitä ei tulisi enempää laajentaa. Täytyy muistaa, että kunnianloukkauksessa ja esimerkiksi yksityiselämää koskevissa rikoksissa joutuu kuitenkin tämä asiaan osallinen mukaan siihen rikosprosessiin. Jos yleinen syyttäjä voisi virkansa puolesta sitten näitä viedä eteenpäin, niin voisi joutua prosessiin, vaikka ei itse ole mitenkään loukkaantunut asioista, mutta syyttäjä vie sitä kuin käärmettä pysyyn.

Mutta olen tämän meidän vastalauseemme takana. Ja olen vähän huolestunut siitä, että kaikkea ei voi rikosoikeudella tässä yhteiskunnassa ratkaista, muun muassa sitä, että joku puhuu typeriä.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Rantanen, Mari.

15.41 Mari Rantanen ps: Arvoisa puhemies! On pakko tässä kohtaa nyt todeta, kun muutamassa edellisessä puheenvuorossa sanottiin, että sananvapaus ei ole rajaton: Ei tietenkään se ole rajaton. Meillä on sananvapaus, jota rajoittaa rikosvastuu, mutta rikosvastuuta ei voi tässä maassa realisoida pelkästään sillä, että jollekulle tulee paha mieli. Ja kuten tässä on todettu, niin minä itse kuin edustaja Merikin, niin meillä itse asiassa on rikoslaissa aika monenlaisia rikosnimikkeitä, joita voidaan käyttää tämäntyyppisissä tilanteissa, joista oletan, että edustaja Keto-Huovinen puhuu, eli että esimerkiksi virkamiestä painostetaan. Edustaja Keto-Huoviselle tiedoksi virkamiehen väkivaltainen vastustaminen: ”Joka käyttää tai uhkaa käyttää väkivaltaa pakottaakseen virkamiehen tekemään tai jättämään tekemättä julkisen vallan käyttöä sisältävän virkatoimen”. Ja jos väkivaltaiseen vastustamiseen liittyy ”väkivallan tai uhkauksen vähäisyys”, niin tulee virkamiehen vastustaminen. Eli nämä asiat ovat täällä rikoslaissa jo. Siellä on olemassa haitanteko virkamiehelle, virkamiehen vastustaminen, sitten siellä olivat nämä, jotka luetteloin äsken: kunnianloukkaus, yksityiselämää loukkaavan tiedon levittäminen, vainoaminen, julkinen kehottaminen rikokseen, ilkivalta, viestintärauhan rikkominen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 72/2021 vp

Minä kysyisin nyt, mitä te haluatte itse asiassa tässä nyt kriminalisoida, kun se on jäänyt täysin epäselväksi — juuri se, mistä puhuin, että tämä ”maalittamisen” termi on täysin hämmäinen, aivan kuten ”vihapuhe”. Haluaisin tietää, mikä on se todellinen asia, mitä nyt hallituspuolueet sekä kokoomus tässä ajavat läpi. Omassa puheenvuorossanne, Keto-Huovinen, te käytitte sanoja ”maalittaminen”, ”häirintä” ja ”uhkailu”. Kun häirintä ja uhkailu nähdäkseni jo löytyvät näistä rikosnimikkeistä, niin mitä tämä maalittaminen on? Sitäkö, että joku sanoo esimerkiksi minua rumaksi, kun se menee henkilökohtaisuuksiin? Onko se maalittamista, jos 30 ihmistä sanoo minua rumaksi?

Jotenkin toivoisin, että ennemmin kannattaisi katsoa, miksi näitä nyt rikoslaisissa olevia nimikkeitä ei käytetä riittävällä tavalla, jotta sellaiset selkeästi rikolliset teot saadaan prosessiin. Eihän se kai nyt niin ole, että sitten, kun sinne laitetaan tällainen hämmäinen termi, ”maalittaminen”, joka kattaa siis käytännössä kaiken, se kattaa myös sen toimittajan, joka pääministeriltä tietoja kysyy, sikäli kun sitä moni sitten rupeaa pyörittämään Twitte-rissä, että joku kysyi tällamoista ja tuommoista. Sitäkö te nyt haluatte, että meistä tulee jonkun sortin Pohjois-Korea tai entinen Neuvostoliitto? Pidän kyllä hyvin erikoisena tätä kehitystä ja toivon kyllä, [Puhemies koputtaa] että me menemme sillä, että sananvapautta rajoittaa rikoslaki. [Puhemies koputtaa] Sieltä kyllä löytyvät nämä nimikkeet, mitä tarvitaan. — Kiitos.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Keto-Huovinen.

15.45 Pihla Keto-Huovinen kok: Arvoisa puhemies! Maalittamisessa on tyypillisesti kysymys siitä, että kohteeksi valikoidusta henkilöstä esitetään perättömiä tai muuten häntä halventavia tietoja tai hänen yksityiselämänsä koskevia tietoja levitetään tai häntä uhaataan. Toimintaan osallistuvat myös yllyttävät toisiaan käyttämään ja esittämään tästä henkilöstä vastaavalla tavalla loukkaavia tietoja ja häneen kohdistuvia uhkauksia, ja tämä toiminta voi olla hyvinkin pitkäkestoista. Pääsääntöisestihän tällä hetkellä tuntuu, että tämä tietojen levittäminen tapahtuu nimenomaan joukkotiedotusvälineissä, esimerkiksi internetin keskustelupalstoilla ja muilla sosiaalisen median alustoilla. Sosiaalisessa mediassahan kohdehenkilö pystytään hyvinkin helposti häpäisemään hyvinkin laajan yleisön joukossa.

Vaikka meidän lainsäädäntömme ei tällä hetkellä tunnekaan maalittamista käsitteenä, niin lainsäädäntöömme sisältyy, kuten itsekin totesin, lukuisia säännöksiä, joita voidaan käyttää näiden osatekojen osalta, kuten kunnianloukkaus ja muita. Mutta sen osalta totesin, että sen tulisi olla virallisen syytteen alainen rikos eikä niin, että jää kohdehenkilön tehtäväksi saattaa tämä asia oikeusprosessiin, koska kysymys on myöskin näissä teoissa nimenomaan siitä julkisesta intressistä, mistä puhuin. Ja kyllä minä itse näen sen, että myöskin kun tämä sosiaalinen media tarjoaa tällamoisen alustan ja suuren yleisön tavoittamisen, niin on todellakin perusteltua kysyä ja selvittää sitä, onko meidän lainsäädäntömme oikeasti ajan tasalla maalittamisen osalta. — Kiitos.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Rantanen, Mari.

15.47 Mari Rantanen ps: Arvoisa puhemies! Yritin kysyä edustaja Keto-Huoviselta, mitä hän tarkalleen ottaen haluaa kriminalisoida, kun hän täällä innokkaana maalittamista haluaa kriminalisoida. Kun te kuvailitte äsken, että tyypillisesti keissi on tällainen, niin ettekö te juuri kuvaillut laittoman uhkauksen, kunnianloukkauksen ja yksityiselämää louk-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 72/2021 vp

kaavan tiedon levittämisen? Tältä osin nämä asiat, jos näin käy, ovat rikoslaissa. Ja ei meillä sellaista lainsäädäntöä voida tehdä — niin kuin tuossa puhuttiin, että sen tulisi olla melkoisen tarkkarajaista. Ei Suomessa ole kollektiivista rangaistusta, vaan pitäisi käytännössä jokaisen yksilön kohdalla se rikosprosessi käynnistää, ja jos tällainen tilanne on, niin silloin se pitää käynnistää. Jos on tällaista pitkäaikaista, niin ajattelisin näin, että kun te syyttäjänä olette toiminut, niin te olette varmasti kuullut rikosnimikkeestä ”vainoaminen”, jota voidaan käyttää silloin, kun se on tällaista pitkäaikaista.

Täällähän tuotiin esiin myöskin se, että esimerkiksi kansanedustajat saavat todella paljon postia. Jos on joku semmoinen hyvin paljon tunteita herättävä aihe, niin meille tulee todella paljon postia. Mutta en voisi kuvitellakaan, että joku esittäisi, että tämä olisi sitten kriminalisoitua, että jos on joku, sanotaan, on se nyt sitten mikä hyvänsä, kaivoksia puolustava tai Malmin lentokenttää puolustava, ja monet heistä lähettävät sähköpostia, niin sitten katsottaisiin, kuka aloitti, ja muita syytettäisiin maalittamisesta. Eli kyllä minä nyt sanoisin niin, että myönnän, että olen itsekin saanut varsin rumaa palautetta urani aikana ja sitä tulee jatkuvalla syötöllä, mutta ei ole tullut mieleenikään, että lähtisin tällaista ajamaan.

Minä ymmärrän erinomaisen hyvin sen, kuten esimerkiksi poliisialan järjestö puhuu siitä, että jos lasten kouluja tai lasten kuvia tai jotakin tällaista levitetään verkossa, mikä uhkaa sitä perhettä, mutta kun meillä on jo kriminalisoitu yksityiselämää loukkaavan tiedon lähettäminen, niin hämmästelen kyllä suunnattomasti, että me lähdemme tälle tielle.

Ja pidän kyllä erikoisena sitä, että myös kokoomus on tässä mukana. Minä ymmärrän vihervasemmiston, joka ei muusta puhukaan kuin maalittamisesta ja vihapuheesta syyllistyen muuten hyvin usein sosiaalisessa mediassa niihin itsekin.

Mutta jotenkin toivoisin, että koetetaan jollakin muulla tavalla ja tutkittaisiin ennemminkin, miksi näitä nykyään voimassa olevia nimikkeitä ei riittävällä tavalla käytetä.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Keto-Huovinen.

15.50 Pihla Keto-Huovinen kok: Kiitos, arvoisa puhemies! Olen ihan samaa mieltä, että edelleenkin viranomaisille ja poliittisille päättäjille tuleva posti ei kaikki suinkaan ole maalittamista, vaan nimenomaan julkisuudessa työssään toimiviin henkilöihin ja heidän toimintaansa kohdistuva asiallinen keskustelu ja hyväksyttävä arvostelu ovat olennainen osa sanan- ja mielipiteenvapautta meidän yhteiskunnassamme. Mutta kuten aikaisemmassa puheessa totesin, tämän arvostelun tulee kuitenkin nimenomaan perustua tosiseikkoihin ja kohdistua nimenomaan henkilön toimintaan ja niihin päätöksiin, mitä hän tuossa työssään tai virkatoimissaan tekee. Sen sijaan yksittäiseen henkilöön tai hänen ominaisuuksiinsa kohdistuvat loukkaavat tai halventavat arvostelut, painostaminen, häirintä, vainoaminen ja muu tällainen toiminta sananvapauden nimissä ovat oikeuksien väärinkäyttämistä, joka ei nauti sananvapauden suojaa. — Kiitos.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Rantanen, Mari.

15.51 Mari Rantanen ps: Kiitos, puheenjohtaja! Tässä ei edustaja Keto-Huovinen kyllä kykene selkeästi sanomaan, mitä hän haluaa kriminalisoida, ellei se tullut sitten äskeysessä puheenvuorossa, jossa totesitte, että arvostelu tulisi kriminalisoida, jos ei se juuri siihen työtehtävään liity. Että tätäkö te meinaatte, että todella siis te haluatte jonkunnäköisen ar-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 72/2021 vp

vostelun... Mutta ymmärrättehän te sen, että se voi tarkoittaa myös sitä, että jos joku toimittaja jatkossa arvostelee ja sitten se leviää, niin jos meillä on riittävän erikoinen hallitus tässä maassa, niin sekin katsotaan maalittamiseksi. Itse asiassa tämä tie on todella vaarallinen, varsinkin jos te ette osaa sanoa, mitä muuta te haluatte kriminalisoida kuin arvostelun. Että mielestäni kyllä suomalaiseseen yhteiskuntaan ei sovi se, että me kriminalisoimme sen, että arvostellaan toisiamme. Ensinnäkin politiikkaanhan se kuuluu koko ajan. Koko ajanhan me arvostelemme toistemme tekemisiä, ja se on nähdäkseni poliittista debattia. Toki jos joku haluaa ajaa sellaista totalitaristista järjestelmää, niin se on kai sallittua, mutta me emme sitä hyväksy.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 226/2020 vp sisältyvien 1.—3. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.